'असति' अव्यक्ते, तमसि 'कामं' सत उत्पद्यमानस्य जगतो बन्धनहेतुं, 'निरविन्दन्' निश्चितवन्तः। कामस्य सर्व्वव्यवहारहेतुत्वं वाजसनेयिनः समामनन्ति, अथो खल्वाहुः, काममय एवायं पुरुष इति। व्यासोऽपि स्मरति,

कामबन्धनमेवेदं नान्यदस्तीह बन्धनम्। इति।

अस्मदनुभवेऽपि तथा दृश्यते। सर्व्वो हि पुरुषः प्रथमं किञ्चित् कामयित्वा तदर्थं प्रयतमानः सुखं दुःखं वा लभेत, तस्माच्छ्रुतिस्मृत्यनुभवसिद्धत्वात् काम एव सर्व्वव्यवहारहेतुरिति विदुषां निश्चयः॥

अथ पञ्चमीमाह। "तिरश्चीनो विततो रश्मिरेषाम्। अधस्विदासीऽदुपरि स्विदासीऽत्। रेतोधा आसन् महिमान आसन्। स्वधा अवस्तात् प्रयतिः परस्तात्" इति। 'रश्मिः' सूर्य्यरश्मिसमानः कश्चित् स्वयम्प्रकाशश्चैतन्यपदार्थः,'एषां' भूतभौतिकरूपाणां जगद्वस्तूनां मध्ये, 'तिरश्चीनः' तिर्य्यग्वर्त्तमानः, 'विततो' व्याप्तः। स चैतन्यरूपः परमात्मा अमीषां पदार्थानामधोभागेऽवस्थितः, किं वोपरिभागेऽवस्थितः,'स्वित्'शब्दौ विकल्पितपक्षद्वयसूचनार्थौ, श्रुतिर्व्विचारद्वयद्योतनार्था। अयमभिप्रायः, सोऽयं प्रकाशः कश्चिच्चैतन्यपदार्थः सर्व्वेषां वस्तूनां मध्ये पर्य्यालोच्यमानो दीर्घतन्तुवत् तिर्य्यग्भूते व्याप्यावभासते, अधः पर्य्यालोच्यमानस्तत्राप्यवभासते, उपरि पर्य्यालोच्यमानस्तत्राप्यवभासते। तस्मादधऊर्द्ध्वमध्ये भासमानत्वात् एकत्रैवावस्थित इति वक्तुमशक्यः। यथा घटस्योपादानभूतो